

Startnotitie

Vergadering	: 19 november 2015
Agendapunt	: 15
Status	: Informerend / oriënterend
Programma	: (5) Onderwijs
Portefeuillehouder	: D. Fokkema
Behandelend ambt.	: Miek Hehenkamp
E-mail	: mhehenkamp@t-diel.nl
Telefoonnummer	: (0511) 460761

Aan de Raad.

Onderwerp

Startnotitie ontwikkeling van het kind inclusief voortgangsrapportage onderzoek spreiding kindvoorzieningen.

Korte inhoud

In de door de Raad geformuleerde onderzoeksopdracht in de termijnagenda, zien we twee opdrachten / vraagstukken:

- a. Vraagstuk dat betrekking heeft op de rol en mogelijkheden van de gemeente in de doorgaande lijn van het kind.
- b. Opdracht voor een onderzoek: onderzoek naar hoe we toe kunnen werken naar een toekomstbestendig versterkende structuur rondom scholen vanuit onderwijs, welzijn, cultuur en sport en verenigingen.

Deze twee vraagstukken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en worden dan ook samengevoegd in één gezamenlijk product ('rapport onderzoek spreiding kindvoorzieningen') dat in maart 2016 aan de raad zal worden gepresenteerd. Dit rapport bestaat uit twee onderdelen:

1. Visie op de ontwikkeling van het kind in het kader van toekomstbestendig onderwijs.
2. Uitkomsten en aanbevelingen van het onderzoek naar spreiding kindvoorzieningen.

In deze startnotitie volgt kort een stand van zaken m.b.t. de twee vraagstukken en een uiteenzetting van de dilemma's waar we tegenaan lopen. Dilemma's die op het proces van invloed zijn en medebepalend voor het maken van keuzes in (nieuwe) beleidsrichtingen.

Voorstel van het College

Instemmen met de startnotitie inclusief voortgangsrapportage.

Ter inzage liggende stukken

- Notitie onderzoek toekomstbestendige spreiding kindvoorzieningen gemeente Tytsjerksteradiel
- Persbericht intakeformulier
- Nijlsbrief oktober 2015
- Gespreksverslagen rondetafelgesprekken Noardburgum, Jistrum, Eastermar, Hurdegaryp, Tytsjerk, Ryptsjerk, Earnewâld en Suwâld
- Peiling Trynwâlden.

Toelichting

Inleiding

Aanleiding van deze startnotitie vormt de door de Raad geformuleerde onderzoeksopdracht in de politieke termijnagenda. Citaat:

Punt 8: Ontwikkeling van het kind

“De raad wil graag een opiniërend visiedocument over de rol en mogelijkheden van de gemeente in de doorgaande lijn van het kind.

De raad wil een onderzoek naar hoe we toe kunnen werken naar een toekomstbestendig versterkende structuur rondom scholen vanuit onderwijs, welzijn, cultuur en sport en verenigingen. Krachtige en prachtige scholen, gekoppeld aan leefbaarheid in de dorpen, prima onderwijs en een doorgaande structuur rondom sport en cultuur vanuit sterke verenigingen. Een doorgaande structuur ook gericht op volwassenen en ouderen.

We zien dat kinderen die actief zijn in verenigingen minder jeugdzorg nodig hebben (preventie), krachtige structuren in dorpen een basis zijn voor civil society, prachtige verenigingen vrijwilligerswerk stimuleren en scholen een belangrijke positie in het dorp hebben.

De drie decentralisaties en het nieuwe rooster van onderwijs vragen om een nieuwe structuur.

Hierbij willen we ook het uitgangspunt dat onze voorzieningen zoals sportcomplexen, dorpshuizen, etc. multifunctioneel gebruikt kunnen worden, ook door ouderen.

In dit onderzoek willen we ook een actieve participatie van burgers; als gebruikers van faciliteiten, als vrijwilligers in de verenigingen, als actieve deelnemers in de dorpenstructuur en als ouders van de schoolgaande kinderen.

In het onderzoek kan worden meegenomen hoe bij een verwachte daling van het aantal kinderen, een goed aanbod van basisonderwijs blijft, bereikbaar, goed gespreid, met respect en ruimte voor identiteit en multifunctioneel inzetbaar. Hierbij is draagvlak van ouders, bevoegd gezag en leerkrachten gewenst.

Het gaat bij dit integrale onderwerp om twee producten: inventarisatie en visie kindvoorzieningen en een door bovengenoemde gremia gezamenlijk ontwikkeld regionaal spreidingsplan onderwijs”.

Wij zien in deze omschrijving, twee opdrachten / vraagstukken:

- a. Vraagstuk dat betrekking heeft op de rol en mogelijkheden van de gemeente in de doorgaande lijn van het kind.
- b. Opdracht voor een onderzoek: onderzoek naar hoe we toe kunnen werken naar een toekomstbestendig versterkende structuur rondom scholen vanuit onderwijs, welzijn, cultuur en sport en verenigingen.

Deze twee vraagstukken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en worden dan ook samengevoegd in één gezamenlijk product ('rapport onderzoek spreiding kindvoorzieningen') dat in maart 2016 aan de raad zal worden gepresenteerd. Dit rapport bestaat uit twee onderdelen:

1. Visie op de ontwikkeling van het kind in het kader van toekomstbestendig onderwijs.
2. Uitkomsten en aanbevelingen van het onderzoek naar spreiding kindvoorzieningen.

In deze startnotitie volgt een korte een stand van zaken m.b.t. de twee vraagstukken en een uiteenzetting van de dilemma's waar we tegenaan lopen. Dilemma's die op het proces van invloed zijn en medebepalend voor het maken van keuzes in (nieuwe) beleidsrichtingen.

1. STAND VAN ZAKEN OKTOBER 2015

In dit hoofdstuk komen de volgende punten aan de orde:

- 1.1 visie op de ontwikkeling van een kind;
- 1.2 de rol van de gemeente in de doorgaande lijn van het kind;
- 1.3 stand van zaken onderzoek spreiding kindvoorzieningen.

1.1 Visie op de ontwikkeling van het kind

Afgelopen jaren is vanuit de partners in het onderwijsplatform veelvuldig gewerkt aan de doorgaande ontwikkelingslijn en zijn sterke samenwerkingsrelaties ontstaan. We noemen:

- Warme overdracht peuterspeelzalen – basisonderwijs.
- Doorgaande taal - reken – zorg lijnen peuterspeelzalen – basisonderwijs.
- Het huisvesten van peuterspeelzalen in de scholen.
- Recentelijk; één en hetzelfde overdracht / intakeformulier van voorschoolse voorziening naar basisonderwijs, door alle peuterspeelzalen en alle basisscholen in de gemeente ingevoerd.
- Invoering peuteropvang met ingang van 1 januari 2016.

Daarnaast is er in de afgelopen jaren in het platformonderwijs van de gemeente Tytsjerksteradiel herhaaldelijk gesproken over het clusteren van voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen, ontmoeten en ontspannen.

In de intentieovereenkomst d.d. 21 juni 2012 zijn de uitgangspunten voor samenwerken vastgelegd. Inzet is om in samenwerking met alle kindvoorzieningen (primair onderwijs, peuterspeelzalen, kinderopvang) een *sterke combinatie te vormen die meer ontwikkel- en ontplooiingsmogelijkheden voor kinderen van 0-12 jaar biedt: **samen méér, dan ieder voor zich***. Onderwijs, ontwikkeling, opvoeding, opvang en ontspanning in één dagarrangement.

Inmiddels hebben de betrokkenen uit het onderwijsplatform (bestuurders primair onderwijs, bestuurders voortgezet onderwijs, directie Kearn en Kinderwoud) een visie op hoofdlijnen geformuleerd. Dit betreft een visie op kindvoorzieningen, waar de visie op de ontwikkeling van een kind 1 op 1 mee samenvalt. Een kindvoorziening stelt namelijk het belang van een evenwichtige ontwikkeling van een kind voorop.

Deze notitie is onderschreven door alle leden van het onderwijsplatform in september 2014. Deze vormt nog steeds het uitgangspunt als we het hebben over de ontwikkeling van een kind en onder welke optimale condities we dat met alle ketenpartners willen ondersteunen. **NOTA BENE:** de begrippen kindcentrum en kindvoorziening worden in genoemde notitie door elkaar heen gebruikt.

Deze notitie is toegevoegd onder 'ter inzake liggende stukken'.

1.2 Rol en mogelijkheden van de gemeente m.b.t. de ontwikkeling van het kind

De basis voor de zorg voor openbaar onderwijs ligt in artikel 23 van de Grondwet. In lid 4 wordt bepaald dat 'in elke gemeente van overheidswege voldoende *openbaar algemeen vormend lager onderwijs* wordt gegeven in een genoegzaam aantal scholen.' In dit licht is de bemoeienis van de lokale overheid met het openbaar onderwijs te legitimeren. De verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het openbaar onderwijs spitst zich toe op de (grondwettelijke) zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor de inwoners (als de inwoners daarom vragen, binnen een straal van 10 km).

De directe invloed van gemeenten in het aanbod en de kwaliteit van het onderwijs is beperkt. De Rijksoverheid bekostigt scholen rechtstreeks en schoolbesturen hebben een grote mate van autonomie. De Rijksinspectie voor het onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit. Onderwijsinstellingen voor MBO en HBO hebben een nog zelfstandiger positie.

Toch is onderwijs een belangrijke gemeentelijke taak. Gemeenten hebben de zorg voor een breed en veelsoortig onderwijsaanbod van voldoende kwaliteit. Naast deze *zorgplicht* hebben gemeenten ook *wettelijke taken* op het gebied van:

- onderwijshuisvesting (miv 1 januari 2015 daar waar het nieuwbouw en renovatie betreft);
- leerplicht;
- leerlingenvervoer;
- onderwijsachterstandbestrijding;
- voorschoolse educatie voor kinderen die risico lopen op (taal)achterstanden;
- afspraken met scholen en kinderopvangorganisaties over de voor- en voerschoolse educatie.

Afspraken en afstemming over bovengenoemde onderwerpen vindt plaats in het LEA overleg, Lokale Educatieve Agenda, bepaald in artikel 167 WPO. In Tytsjerksteradiel het Platform onderwijs genoemd. In de bijlage een overzicht van verantwoordelijkheden, met name daar het *zorgplicht* betreft.

Als het gaat om de midden kolom (gezamenlijke verantwoordelijkheid) is de rol van de gemeente vooral: het versterken van de verantwoordelijkheid van anderen, faciliteren waar dat effectief is en waar het belangen en verantwoordelijkheden van anderen overstijgt. We willen als gemeente niet sturend optreden, maar vooral verbinden en samenbrengen.

Als het gaat om huisvesting schoolgebouwen in relatie tot maatschappelijk vastgoed: hier stimuleren we een zo efficiënt mogelijk gebruik van gebouwen.

1.3 Stand van zaken onderzoek spreiding kindvoorzieningen

In het voorjaar van 2015 heeft het onderwijsplatform besloten middelen uit het Gemeentelijk Onderwijs Beleid (GOB) in te zetten ten behoeve van een opdracht naar onderzoek spreiding kindvoorzieningen. Deze notitie is toegevoegd onder 'ter inzake liggende stukken'. Bij de toegestuurde stukken naar 3 onderzoeksbureaus is bovengenoemde visie meegegaan als uitgangspunt voor het onderzoek.

Onderzoeksvraag is als volgt onderbouwd:

- ontgroening;
- verouderende schoolgebouwen die niet meer voldoen aan de huidige onderwijsconcepten;
- invoeren continuooster en verlengde schooldag activiteiten in een aantal dorpen;
- dalend aantal leerlingen gebaseerd op prognoses korte en lange termijn (periode 2008 – 2014 en vooruitblik t/m 2025);
- leegstaande lokalen in diverse schoolgebouwen en ruimte overschot voorschoolse voorzieningen waardoor de exploitatie onder druk komt te staan;
- verschraling van de huidige voorschoolse voorzieningen als gevolg van verminderde vraag en minder geboortes;
- exploitatie moeilijkheden kindvoorzieningen;
- krimpende budgetten vanuit het rijk waardoor een herbezinning op 'waaraan besteden we ons gemeentelijk en onderwijs budget' noodzakelijk is;

- veranderende wet en regelgeving:
 - o met ingang van 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor buitenonderhoud en aanpassing van schoolgebouwen in het primair onderwijs;
 - o decentralisatie jeugdzorg met ingang van 1 januari 2015;
 - o invoering harmonisatie peuterspeelzalen / kinderopvang met ingang van 1 januari 2017;
 - o passend onderwijs is ingevoerd op 1 augustus 2014.

Probleemstelling van het onderzoek spreiding kindvoorzieningen

Welke evenwichtige toekomstbestendige spreiding van kindvoorzieningen in de gemeente Tytsjerksteradiel biedt optimale ontwikkelingskansen aan kinderen, zodat ze een volwaardige plek in de maatschappij en op de arbeidsmarkt kunnen verwerven.

In deze probleemstelling is de koppeling tussen beide vraagstukken die de raad in de politieke termijnagenda stelde, helder weergegeven.

Afbakening onderzoek

Om tot een werkbaar, haalbaar en betaalbaar onderzoek te komen, richt het onderzoek zich alleen op alle kindvoorzieningen (scholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven) in de gemeente. Overige openbare voorzieningen: dorpshuizen, (sport)verenigingsgebouwen, worden buiten het onderzoek gehouden, tenzij noodzakelijk voor het onderzoek kindvoorzieningen 0-12 jaar. Het staat de dorpen vrij om in de ronde tafel gesprekken ketenpartners zoals sport en verenigingen uit te nodigen. Bij het onderzoek wordt uitgegaan van bestaand beleid; zoveel mogelijk clusteren van voorzieningen.

Verder hebben we te maken met de gegevens uit onderzoeken die reeds hebben plaatsgevonden: de Atlas van het Noorden, de inventarisatie naar maatschappelijk vastgoed in de gemeente Tytsjerksteradiel.

Voortgang onderzoek spreiding kindvoorzieningen

Voor de zomer hebben er in alle dorpen (Trynwâlden gezamenlijk) met de lokale werkgroepen startbesprekingen gehouden. De lokale werkgroep bestaat uit directie, voorzitter en managers van het onderwijs, dorpsbelang en Kearn en Kinderwoud. Met hen samen is de strategie en werkwijze bepaald. Zo vinden er in dorpen geen, één of twee ronde tafelbijeenkomsten plaats. De dorpen waar geen rondetafelbijeenkomst plaatsvindt zijn Sumar, Garyp en Burgum. Dorpen met één rondetafelbijeenkomst zijn Ryptsjerk, Suwâld, Earnewâld en Hurdegaryp. De dorpen met twee bijeenkomsten zijn Tytsjerk, Jistrum, Eastermar en Noardburgum.

In de Trynwâlden is gekozen voor het houden van een peiling.

Diverse verslagen en de peiling Trynwâlden zijn bijgevoegd.

2. Hoe gaan we verder: het proces

Om gemeente brede keuzes te kunnen maken m.b.t. toekomst spreiding kindvoorzieningen, is het van groot belang dat zo veel mogelijk stakeholders worden gehoord. Het 'ophalen' van de wensen en behoeften ("actieve participatie", zoals genoemd in de termijnagenda) van de ouders, dorpsbelangen, organisaties en verenigingen betrokken bij de ontwikkeling van een kind, het onderwijs zelf, etc. blijkt een dynamisch, complex en vooral onvoorspelbaar proces. Het vraagt een voortdurend in 'verbinding' zijn met vele betrokkenen en het laveren tussen verschillende belangen, wensen, beelden en verwachtingen.

In dit proces hebben we te maken met vele dilemma's die in meerdere of mindere mate om een antwoord vragen. We noemen de meest belangrijke dilemma's.

2.1 Dilemma's

In elk dorp is er een interessant proces gaande, waarbij de betrokkenheid groot is. Tot nu toe op constructieve wijze verlopen. Daar waar er sprake was van onvrede over het verloop van het proces, zijn we naar ieders tevredenheid tot goede oplossingen gekomen.

We vinden het echter belangrijk te melden dat er tijdens de gesprekken een aantal dilemma's boven tafel komen drijven. We noemen hieronder de meest in het oog springende.

Open einde

De besturen van OPO Furore, PCBO Tytsjerksteradiel, de Master Franke Skoalle, Kearn, Kinderwoud en de gemeente Tytsjerksteradiel zelf, willen de mening van de ouders / burgers horen en met die input verdere stappen / besluiten nemen. Hierbij geven genoemde partijen aan geen vooringenomenheid m.b.t. mogelijke oplossingsrichtingen te hebben. Kortom: iedereen betrekken en alle scenario's open houden.

Wat het proces tijdrovend en verwarrend maakt, is dat burgers het moeilijk vinden te begrijpen dat er geen oplossingsrichtingen(en) zijn bedacht en dat alle scenario's open staan. Dit maakt dat we regelmatig geluiden horen zoals: "was er maar vast een keuze gemaakt, dan was dat duidelijk, ook al zouden we het er niet mee eens zijn".

Het ontbreken van heldere bestuurlijke kaders, maakt het proces er niet makkelijker op.

De vervolgstap, het objectief kunnen overzien van de consequenties, de voor- en de nadelen van de diverse scenario's is even tijdrovend als de stap ervoor. Het buiten eigen kaders denken, in het algemeen belang, vraagt nogal wat van *alle* stakeholders.

Kortom: een proces dat met veel geduld en zorgvuldigheid gelopen moet worden.

Het geduld wordt beloond. Wantrouwen verandert in actieve medewerking, vooraf gevormde meningen en beelden worden genuanceerder en denken vanuit eigen perspectief (eigen kind en eigen dorp), komt langzaam in beweging in de richting van denken voor elkaar en de regio in belang van het kind in het algemeen.

Ook voeden de meningen en visies van ouders en dorpsbelangen, (sport)verenigingen en onderwijzers op hun beurt weer de leden van de regiegroep / het platform onderwijs (de bestuurders).

Het moge duidelijk zijn dat dé oplossing en de daadwerkelijke uitkomst niet te voorspellen is.

De begrippen

Het tweede dilemma waar we voor staan, is het begrippenkader. De begrippen 'Integraal Kindcentrum' en 'kindvoorziening', zijn begrippen die voor verwarring zorgen:

- het geeft de inhoud niet goed weer (en de inhoud wordt namelijk gevormd door de betrokken partijen);
- het wekt de indruk dat het gaat om één gebouw. Terwijl dit begrip vooral de samenwerking weergeeft ten behoeve van het kind.

In de gesprekken met de ouders en de dorpsbelangen hebben we gemerkt dat dit voor veel onrust (en wantrouwen) zorgt. Het kost de nodige energie om uit te leggen wat er met het begrip wordt bedoeld en dat er geen vooringenomenheid is als het gaat om de uiterlijke vorm. Welke vorm het dan wel gaat krijgen: het blijkt dat vele betrokkenen daar zo hun eigen mening over hebben of alvast een eigen invulling aan geven. Dit maakt de communicatie niet altijd even makkelijk.

Leefbaarheid versus kwaliteit onderwijs

Een andere uitdaging is de kwestie “leefbaarheid versus kwalitatief goed onderwijs”. Uiteraard speelt een school een grote rol in de leefbaarheid in de dorpen. Onderzoek wijst echter uit dat dit niet één op één een causaal verband met elkaar heeft. Dorpen waar de school is verdwenen hebben andere mogelijkheden / kansen gezien om de leefbaarheid vorm te geven.

Daarnaast moeten we ons afvragen of de school primair een taak heeft m.b.t. leefbaarheid, of dat de primaire taak ligt bij kwalitatief goed onderwijs. En wat is dan kwalitatief goed onderwijs? En onder welke condities kan het onderwijs dat het beste bieden? We hebben te maken met verschillende belangen, die allemaal hun eigen perceptie hebben op “goed onderwijs”. Vanuit het perspectief van de ouder kunnen kleine klassen en kleine scholen zeer veel voldoening geven. Maar is dat vanuit het perspectief van de leerkracht ook aan de orde? En is dat ook zo als we vanuit ontwikkelingsperspectief van het kind kijken? Of vanuit ondernemingszin van de betrokken (school)organisaties?

Visie van het Rijk m.b.t. kleine scholen

Nog zo'n vraagstuk vormt de visie van het Rijk inzake kleine scholen en de wettelijke ondergrens van 23 leerlingen. Dit maakt de discussie er niet makkelijker op. Hoe krijgen we ouders mee in een denkproces om in gezamenlijkheid tot creatieve toekomstbestendige oplossingen te komen? Vasthouden aan de gedachte dat een school blijft bestaan tot landelijk toegestane aantal van 23 leerlingen, is dat geen ‘achteruit denken’, in plaats van toekomst denken? Waar we wellicht in grotere settings, met ondersteuning van de versterkende structuur rondom scholen vanuit welzijn, cultuur, sport en verenigingen het kind optimale ontwikkelingskansen willen bieden? Waar moeten we qua schoolgrootte dan aan denken? Hoe zit met verantwoordelijkheid van de schoolbesturen voor kwalitatief goed onderwijs als de minister de MR-en steeds meer zeggenschap wil geven? En hoe moeten we dit zien in het licht van het standpunt van een aantal politieke partijen dat “de stem van de ouders doorslaggevend is”?

De hamvraag is: hoe kunnen we elkaar vanuit verantwoordelijkheid voor kwalitatief goed onderwijs (de schoolbesturen) en gelijkwaardigheid (luisteren naar de mening van de ouders) blijven vasthouden in een dynamisch proces waarvan we allemaal de consequenties niet goed kunnen overzien?

Levensovertuigingen

Wat de rol van de gemeente zou kunnen zijn bij het in stand houden van allerlei kindvoorzieningen, daarbij rekening houdend met de culturele achtergronden, maatschappelijke veranderingen en levensovertuigingen van ouders/inwoners is een ingewikkeld vraagstuk. Het proces van ontkerkelijking en ontzuiling is gaande. Dit maakt dat de motieven voor ouders m.b.t. schoolkeuze, veranderen. Het lijkt erop dat er minder naar denominatie wordt gekeken, maar meer naar kwaliteit, het onderwijs inhoudelijk aanbod en de afstand tot voorzieningen.

In het onderzoek is dit een van de vragen die aan de ouders wordt voorgelegd.

2.2 Het proces

Steeds weer blijkt dat de aanpak een dynamische aanpak moet zijn, waarbij de veranderingen in het proces die elkaar snel opvolgen als een gegeven moet worden beschouwd. Dit betekent het omgaan met steeds weer nieuwe uitdagingen m.b.t. samenwerking, respect voor ieders mening en standpunt, eigenaarschap, diverse belangen, niet te vergeten (interpretatie) wet- en regelgeving en sturing 'op alle lagen'. Belangrijke sleutelbegrippen zijn: gelijkwaardigheid, (gezamenlijke) verantwoordelijkheid, en respect voor (uiteindelijk) de (bestuurlijke) keuzes die gemaakt (gaan) worden.

3. Communicatie

Zodra er iets te melden is, zal er een memo 'voortgangsrapportage onderzoek spreiding kindvoorzieningen' aan de raad worden gepresenteerd. Ook ontvangen de ouders en de dorpsbelangen op gezette tijden een nieuwsbrief. In dit proces van het de dorpen in gaan, willen we ook graag de raad betrekken. Dat doen we door de raad via de maandelijkse nieuwsbrieven te informeren. Ook willen we de raad graag (inter)actief betrekken. Op welke wijze we dat gaan doen, moeten we nog even bekijken.

4. Tijdpad

Grofweg ziet het traject er tot maart 2016 als volgt uit:

- Peiling in de Trynwâlden.
- Tweede en derde ronde tafel gesprekken in een aantal dorpen (en de Trynwâlden) waar diverse scenario's worden gepresenteerd en besproken (november en december).
- Opstellen rapport (december – januari).
- Rapport bespreken met achterban (januari – februari).
- Rapport presenteren in de raad in maart 2016.

5. Financieel kader

De kosten voor dit onderzoek worden gefinancierd uit subsidie verkregen van het ministerie voor 'kwartiermaker krimp' en uit gemeentelijke onderwijs (GOB) middelen.

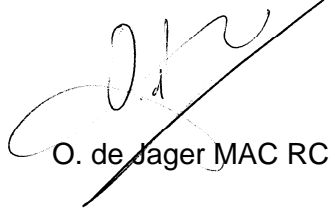
6. Het nemen van besluiten

De beslissers m.b.t. de uitkomsten en uiteindelijke uitwerking van het rapport zijn allemaal zelfstandige rechtspersonen die zeer nauw samenwerken in dit proces en willen afstemmen over oplossingsrichtingen. Uiteindelijke besluiten ze zelfstandig (na raadpleging van hun achterban / oudergeledingen) over hun toekomst.

Welke keuzes er uiteindelijk ook gemaakt zullen worden: er zullen partijen / individuen zijn die er niet blij mee zijn en zich er niet mee kunnen vereenzelvigen. Laten we ervan uitgaan dat we in gezamenlijkheid weloverwogen keuzes zullen maken die een evenwichtige ontwikkeling van alle kinderen in Tytsjerksteradiel goed zullen doen!

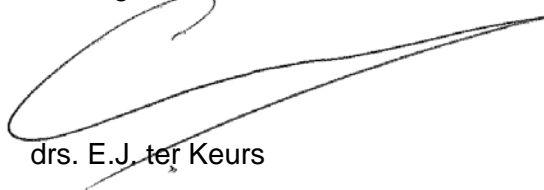
Burgum, 3 november 2015

Het College van Tytsjerksteradiel
de secretaris

O. de Jager MAC RC

de burgemeester

drs. E.J. ter Keurs

BIJLAGE
Onderwerpen LEA

Verantwoordelijkheid Scholen	Verantwoordelijkheid In overleg tussen de partners	Verantwoordelijkheid Gemeenten
<ul style="list-style-type: none"> - Onderwijsprestaties - Taalbeleid - huisvesting tkv binnen en buitenonderhoud - Ouderbetrokkenheid - Informatievoorziening aan ouders en leerlingen - Doorstroom PO – VO - Overgang PO en VO - Toegankelijkheid - Bestrijden onderwijsachterstanden met name in groep 1t/m 4 op basis van extra geld vanuit gewichtenregeling - Passend onderwijs (aanbod Passend onderwijs) - Stimulering taalontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> Voor- en vroegschoolse educatie - Toezicht en handhaving Wet Kinderopvang - Opvang jeugdigen die buiten de boot dreigen te vallen - Vroegsignalering - Zorg in en om de school - Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt - Voortijdig schoolverlaten - Spreiding achterstandsleerlingen, als overlegpunt - Onderwijsachterstanden, als overlegpunt - Schoolmaatschappelijk werk - Afgestemd aanbod van verschillende scholen en schoolsoorten - Reboundvoorzieningen - Veiligheid in de school - Impulsgebieden - VVE 100% doelgroepbereik - Maatschappelijke stages VO - Brede scholen en combinatiefuncties - Passend onderwijs irt leerlingenvervoer en de Lokale Jeugdagenda) - Voortijdig schoolverlaten: - Leren en werken 	<ul style="list-style-type: none"> - Leerplicht / schoolverzuim - RMC - Schakelklassen - Leerlingenvervoer - Huisvesting ikv nieuwbouw en renovatie - Veiligheid rond de school - Brede school - Peuterspeelzaalwerk - Spreiding jeugdvoorzieningen - Preventief lokaal jeugdbeleid, vijf functies - Harmonisatie voorschoolse voorzieningen - Zorg: Centra voor Jeugd en Gezin Beleid voor arme kinderen

Visie op het clusteren van kindvoorzieningen Leden onderwijsplatform, september 2014

“Een kindvoorziening is een integrale pedagogische basisvoorziening die een gevarieerde en rijke leer- en leefomgeving in een doorlopende lijn op het gebied van educatie, opvang, ontspanning en ontwikkeling kan bieden. Deze voorzieningen zou ook toegankelijk moeten zijn voor tieners, ouders en bewoners. Ontmoeting voor de regio, is een belangrijk uitgangspunt”.

Meerwaarde van een kindcentrum¹

Door ontwikkeling van een kindcentrum in een multifunctionele accommodatie ontstaan er een gemeenschappelijke voorziening, waar integraal gewerkt wordt aan een krachtige pedagogische omgeving. De meer integrale en organische benadering van de ondersteuning van de ontwikkeling van het kind die hiermee een feit is, wordt als een grote meerwaarde gezien, voor het kind, de ouders alsook voor de samenleving. Denk bijv. aan het aansluiten van VVE programma's (zwaartepunt op taalverwerving en socialisatie), een gezamenlijke pedagogische visie, afstemming over signalering, gezamenlijke werkoverleggen en/of het aanstellen van gezamenlijk personeel.

Om tot een clustering van kindvoorzieningen te komen is een sterke samenwerking noodzakelijk waarbij de *behoeften van kinderen centraal worden gesteld*. Dit vraagt om een bereidheid om over eigen grenzen heen afstemming en intensieve samenwerking te zoeken.

Een nieuwe wereld: de 21ste eeuw

De wereld is kleiner geworden, door de media weten we veel meer en sneller wat er aan de andere kant van de wereld gebeurt. Door de globalisering, de verwevenheid van economie, organisaties, ecologie en groepen mensen, is het van belang dat kinderen een open en tolerante houding ontwikkelen ten aanzien van de wereld. Ze groeien op als '*digital natives*', omringd door nieuwe technologische toepassingen.

Taal en rekenen zijn van belang, maar ook creatieve en sociale competenties, bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van innovatie in een kenniseconomie. Voor het functioneren in een kennis- en diensteneconomie is het van belang dat kinderen leren te ontdekken, samen te werken, te ondernemen, leren verbanden te leggen, hun verbeelding laten spreken en op onderzoek uitgaan. De nieuwe economie vraagt naast conformisme (socialisering) en discipline dus andere en nieuwe competenties van kinderen.

Een kindcentrum kan door het clusteren van voorzieningen, afstemming en intensieve samenwerking, een verruiming van de beschikbare tijd opleveren. Bijv. door een sterke koppeling tussen binnen- en buitenschools leren. De tijd is daarmee minder mechanisch verdeeld in 'onderwijstijd' en 'opvangtijd'. Tijd die ten goede komt aan de ontwikkeling van het gehele kind, die zich vervolgens met een breed pallet aan competenties een prima weg weet te vinden in de 21ste eeuw. Kortom: de 21ste eeuw vraagt om een ander curriculum.

The whole child approach

Achterliggende gedachte van een integraal kindcentrum is *the whole child approach*. Een benadering waarbij naar verschillende aspecten van de ontwikkeling van het kind wordt gekeken: onder andere cognitieve ontwikkeling, gezondheid, motorische ontwikkeling,

¹ Het woord kindcentrum (zie ook onder 'dilemma's) blijkt voor veel verwarring te zorgen. Voor Integraal Kindcentrum zou het woord Integraal Kind CONCEPT meer op zijn plaats zijn. Bovendien kan een Kindcentrum met diverse partners op verschillende locaties vorm gegeven worden.

sociaal-emotionele en morele ontwikkeling. En naar de samenhang tussen die ontwikkelingen.

Uit onderzoek blijkt dat er drie factoren zijn die bepalen of kinderen zullen slagen op school: 1. verstandelijke vermogens, 2. motivatie om te leren en de 3. sociaal-emotionele ontwikkeling.

Gesteld wordt dat een sterke sociaal-emotionele ontwikkeling de basis is voor later schoolsucces. Jonge kinderen die een goede relatie ontwikkelen met ouders, leeftijdgenoten, familie en leraren, leren hoe ze moeten omgaan met anderen.

Kinderen ontwikkelen zich overal. Het onderscheid tussen spelen en leren is dan ook fictief. Van daaruit kunnen we de vraag stellen 'wat is leren?'. Bovenstaande items kunnen worden vormgegeven onder de titel 'het nieuwe leren' / het 'anders' leren.

Werken vanuit een *whole child approach* betekent dat de schoolse, formele 'ruimte' eigenlijk niet genoeg is voor een volwaardige ontwikkeling van kinderen. "Om te voorzien in de nieuwe

kennis- en leerbehoeften zijn in aanvulling op bestaande traditionele schoolse leerarrangementen andere leerarrangementen nodig waarbij schools en buitenschools leren nadrukkelijker met elkaar in verband worden gebracht" (Onderwijsraad).

"Elk kind in de leeftijd van nul tot twaalf jaar heeft recht op een samenhangend programma van opvang, educatie en opvoeding. Het geeft hem of haar betere ontwikkelingskansen" (Onderwijsraad).

Het clusteren van voorzieningen maakt dit mogelijk: we helpen kinderen vanuit hun eigen competenties de wereld met vertrouwen tegemoet te zien en kunnen de schoolse omgeving versterken met krachtige elementen bijv. op het gebied van sport, cultuureducatie en het rijke verenigingsleven dat de gemeenschap van Tytsjerksteradiel kenmerkt.

De veranderende samenleving

Het behoeft geen betoog dat de samenleving verandert. De samenleving van 25 jaar geleden, toen wij kind waren en onderwijs genoten, was overzichtelijker, in sommige opzichten ook langzamer. Ontwikkelingen gaan tegenwoordig steeds sneller en er zijn ook geen landelijke gebieden waar je veilig kunt wanen voor opvoedingsrisico's. Drugs- en drankgebruik is in de provincie net zo wijdverbreid als in de stad. Meer ouders zijn gescheiden en kinderen groeien op in één-oudergezinnen, co-ouderschap of gecombineerde gezinnen. Meer ouders werken beiden. Ouders stellen hoge eisen (vanuit een consumptieve en kritische houding) en tegelijkertijd zijn er meer problemen thuis. Ouders bevinden zich in het spitsuur van het leven. Naast hun baan en carrière perspectieven, vinden ze het van belang de kinderen alle kansen te geven. Dat resulteert vaak in een heel druk programma voor kinderen. Kinderen hebben soms al een heel complex leven.

Nederland is een open land en internationale gebeurtenissen zijn direct merkbaar. De samenleving worstelt met integratie, normatieve relativering en individualisering, en excessen van de volwassenen wereld waar kinderen steeds vroeger mee in aanraking komen (geweld, porno op het internet).

De combinatie van opvoedingsondersteuning, VVE, verlengde schooldag en goed onderwijs wordt gezien als kern van een educare-systeem dat past bij genoemde bovenstaande ontwikkelingen.

De ambitie

Met bovenstaande visie en de vertalingen, komen we tot de volgende **ambitie**: "*We zien het als een uitdaging om in deze krimpende omgeving en veranderende samenleving de kinderen een sterk, kwalitatief goed en uitdagend duurzaam voorzieningenniveau te bieden waar ze zich volwaardig kunnen ontplooiën; competent voor de toekomst*".

We willen voorzieningen creëren voor kinderen van 0-12 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Het is een integrale pedagogische basisvoorziening, waar niet alleen kinderen van 0 tot 12 jaar, maar ook tieners, ouders en bewoners welkom zijn. Ontmoeting is een belangrijk kenmerk van het regionaal kindcentrum. Een volwaardig kindcentrum huisvest naast de onderwijsvoorziening(en) minstens ook een peuterspeelzaal, kinderdagverblijf (0 – 4 jaar) en voor-, tussen- en naschoolse opvang. Aangevuld met sport, cultuur en het verenigingsleven.